

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів
та обліку

Андрій КІЗИМА
« 28 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 28 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ
« 28 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 015 Професійна освіта (цифрові технології)

Спеціалізація – 015.39 Цифрові технології

Освітньо-професійна програма – Професійна освіта (цифрові технології).

Фінансова грамотність

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	2

Тернопіль – 2023

31.08.2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 Професійна освіта (цифрові технології), затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23 червня 2023 р.).

Робочу програму склала к.пед.н., доцент кафедри освітології і педагогіки **Ольга ГЛАВАЦЬКА**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.).

**Завідувач кафедри,
д.пед.н., професор**

Лілія РЕБУХА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 015 Професійна освіта (цифрові технології) (протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.).

**Голова групи забезпечення спеціальності,
к.пед.н., доцент**

Оксана КРИЧКІВСЬКА

**Гарант освітньої програми,
к.е.н., доцент**

Світлана КОВАЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА»

1. Опис дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

Дисципліна	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 015 Професійна освіта Освітньо-професійна програма – Професійна освіта (цифрові технології). Фінансова грамотність	Рік підготовки: <i>Денна – 1 курс</i> <i>Заочна – 1 курс</i> Семестр: <i>Денна – 1 семестр</i> <i>Заочна – 1 семестр</i>
Кількість змістових модулів – 2	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>денна – 150 год., заочна – 150 год.</i>		Самостійна робота: <i>Денна – 100 год. (в тому числі, тренінг – 4 год.)</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин: 8 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» є формування у здобувачів закладів вищої освіти потреб професійного розвитку, підвищення професійної культури та педагогічної майстерності шляхом засвоєння технологій самоорганізації педагогічної діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- формування у студентів педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості викладача, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності;
- ознайомлення з механізмами творчої професійної самореалізації та професійного самовиховання викладача;
- організація професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії;

- ознайомлення з інноваційним педагогічним досвідом, шляхом створення портфоліо викладача закладу вищої освіти.

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Педагогічна майстерність викладача» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

- Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті (СК 2).
- Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти (СК 3).
- Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання (СК 4).
- Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення (СК 5).
- Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності (СК 6).

2.4. Результати навчання

- Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності (ПРН 2).
- Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію (ПРН 3).
- Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів (ПРН 4).
- Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів (ПРН 5).
- Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання (ПРН 7).
- Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти (ПРН 10).

2.5. Матеріально-технічне забезпечення

Технічні засоби (мультимедійне устаткування, комп'ютери), обладнання,

прилади та інструменти (таблиці, дидактичні матеріали).

3. Програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача

Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти. Модель професійної педагогічної діяльності, її структурні елементи: суб'єкт педагогічного впливу, об'єкт педагогічного впливу, предмет спільної діяльності, засоби педагогічної комунікації, цілі навчання.

Основні напрями та функції діяльності викладача закладу вищої освіти. Функціональні обов'язки викладача закладу вищої освіти. Вимоги до викладача закладу вищої освіти. Готовність викладача закладу вищої освіти до педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні засади педагогічної діяльності викладача.

Література: 2; 5; 9; 11; 14; 16; 20.

Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності викладача

Поняття майстерності педагогічної діяльності викладача, її складові. Етичні цінності й ціннісні орієнтації особистості викладача, їхня гуманістична спрямованість (відповідно до сучасних філософських теорій освіти). Навчально-методична робота як обов'язковий компонент педагогічної майстерності викладача. Напрями і форми методичної роботи з підвищення професійної майстерності викладачів у ЗВО. Вимоги до особистості сучасного викладача. Педагогічна культура і етика викладача закладу вищої освіти. Норми етичної поведінки викладача стосовно професій, колег, студентів.

Література: 3; 6; 10; 12; 15; 17; 21.

Тема 3. Складові елементи педагогічної майстерності

Сутність педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності.

Зміст професійної компетентності викладача. Система професійних знань, умінь та навичок викладача.

Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача ЗВО. Характеристика невербальних засобів педагогічної техніки, їх функціональне значення та особливості. Фізіологічні засоби зовнішньої естетичної виразності педагога (колір шкіри, очей, волосся, зріст, статура, постава, хода). Функціональні засоби зовнішньої виразності (візуальний контакт, міміка, жести, пантоміміка, дистанція). Міміка викладача, її елементи, засоби виразності та умови продуктивного використання. Пантомімічна культура викладача. Особливості та умови ефективності педагогічних жестів, пози, ходи викладача. Соціальні засоби зовнішньої естетичної виразності (одяг, взяття, зачіска, прикраси, аксесуари, макіяж).

Педагогічні здібності. Структура педагогічних здібностей: перцептивні, конструктивні, дидактичні, експресивні, комунікативні, організаторські, сугестивні, академічні (дослідницькі).

Педагогічна культура. Складові педагогічної культури викладача: наукова

ерудиція, культура спілкування, педагогічна етика, загальна ерудиція, прагнення до самовдосконалення, культура мовлення, духовне багатство.

Специфіка педагогічного такту. Вимоги педагогічної моралі. Умови опанування педагогічним тактом. Функції і принципи педагогічного такту.

Література: 1; 2; 4; 7; 11; 15; 18.

Змістовий модуль 2.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії

Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Педагогічний такт і маніпулювання. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.

Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу вищої освіти. Стилі педагогічної взаємодії.

Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача, їх функції. Причини педагогічних конфліктів. Стилі педагогічної взаємодії у конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Література: 1; 3; 5; 8; 10; 13; 16; 20.

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Спілкування у ході проведення занять. Основна мета педагогічного спілкування. Принципи педагогічного спілкування. Специфіка педагогічного спілкування. Структурні елементи педагогічного спілкування. Прийоми та зміст привертання та утримання уваги. Механізми міжособистісного сприйняття в педагогічному процесі.

Стилі педагогічного спілкування. Класифікація за М. Березовіним, Я. Коломинським. Класифікація за К. Левіним. Класифікація, що базується на обставинах та індивідуальних характеристиках учасників педагогічного спілкування, за В. Кан-Каліком. Фактори, які впливають на формування стилю педагогічної діяльності.

Моделі спілкування та установка викладача. Комунікативна поведінка викладача. Типологія комунікативної поведінки викладачів за М. Таланом. Типологія комунікативної поведінки викладачів за В. Сатиною. Типологія комунікативної поведінки викладачів за Д. Райенсом.

Література: 1; 3; 5; 9; 11; 22.

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання

Орієнтований алгоритм лекції. Вступна частина. Повідомлення теми лекції. Основна частина. Прикінцева частина.

Авторські педагогічні розробки.

Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу. Критерії ефективності підготовки і проведення майстер-класу.

Література: 5; 8; 12; 13; 14; 20.

Тема 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти

Поняття артистизму та його значення у науково-педагогічній діяльності. Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму, особливості педагогічної привабливості, її види, етичні, естетичні та інтелектуальні якості. Роль та місце системи К. Станіславського у формуванні педагогічного артистизму, її основні принципи та методи. Проблема творчого самопочуття педагога. Лекція як «театр одного актора». Поняття про режисуру педагогічної дії, основи її драматургії, особливості використання мізансцен на лекції та виховному заході. Педагогічна увага, її значення у професійній діяльності викладача, особливості, види. Технологія управління педагогічною увагою. Педагогічна увага як особливий тип творчої уваги. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі студентами.

Література: 2; 4; 8; 9; 11; 19.

Тема 8. Імідж викладача закладу вищої освіти

Поняття «імідж» в педагогічній діяльності. В іміджі викладача відображаються його унікальність, неповторність, привабливість, приємні манери, життєрадісність, сучасність, культура. Структура іміджу педагога.

Складові іміджу педагога. Найбільш значущими складовими іміджу є: зовнішній вигляд; використання вербальних і невербальних засобів спілкування; внутрішня відповідність образу професії.

Принципи і технології створення іміджу педагога. Створюючи власний імідж, необхідно врахувати, що імідж буває позитивний і негативний. Завдяки іміджу також можна судити про людину, її характер, інтелект, поведінку тощо.

Імідж та кар'єрний ріст педагога. Успішне застосування іміджу в професійній діяльності педагога передбачає знання психолого-педагогічних принципів: гармонії візуального образу; комунікативності; саморегуляції; мовленнєвого впливу.

Література: 3; 6; 7; 8; 12; 14.

Тема 9. Самовиховання як основа формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти

Сутність та структура процесу професійного самовиховання. Аутопсихологічна здатність і аутопсихологічна компетентність викладача у розвитку професійного самовиховання. Компоненти професійного самовиховання. Джерела стимулювання процесу професійного самовиховання. Рефлексивна культура викладача. Структура процесу інтеріоризації.

Рушійні сили та етапи професійного самовиховання. Програма професійного самовиховання викладача у розвитку професійних умінь. Методи професійного самовиховання.

Технологія професійного самовиховання. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання і творчості викладача. Самовдосконалення викладача у професійній діяльності.

Література: 1; 2; 5; 8; 10; 13; 18.

**4. Структура вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»
денна/заочна форма навчання**

Назва теми	Кількість годин									
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		ІРС		Тренінги, КПЗ	Контрольні заходи
	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН		
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти										
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності	4	1	2	-	11	16	-	-		Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної	2	1	2		11	16	1	-		Презентації результатів виконаних завдань
Тема 3. Складові елементи педагогічної майстерності	4	1	2	1-	11	16	1	-	1	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти										
Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії	4	1	2	-	11	15	1	-		Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості	4	1	2		11	15	-	-	1	Тести, вправи, презентації результатів виконаних
Тема 6. Мистецтво лекційного викладання	2	-	1	1	11	15	-	-		Тести, вправи, презентації результатів виконаних
Тема 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти	4	1	1	1	10	15	1	-		Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Тема 8. Імідж викладача закладу вищої освіти	2	1	1	-	10	15	-	-	1	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань

Тема 9. Самовиховання як основа формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти	4	1	2	1	10	15	1	-	1	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Разом	30	8	15	4	96	138	5	-	4	
Підсумковий контроль	Екзамен									

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Практичне заняття 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності

Мета: сформувати наукове уявлення про особливості професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття педагогічної діяльності, її структура та специфіка.
2. Основні напрями та функції діяльності викладача закладу вищої освіти.
3. Вимоги до викладачів закладів вищої освіти, їх права та обов'язки.
4. Компетентнісна модель науково-педагогічного працівника.
5. Готовність викладача закладу вищої освіти до педагогічної діяльності.

Література: 4; 6; 10; 11; 15; 17; 20.

Практичне заняття 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності

Мета: оволодіти знаннями про ефективні параметри професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Цінності та ціннісні орієнтації у системі науково-педагогічної діяльності викладача ЗВО.
2. Поняття «цінність», «ціннісні орієнтації». Проблема формування ціннісних орієнтацій викладача ЗВО.
3. Навчально-методична робота як обов'язковий компонент педагогічної майстерності викладача.
4. Напрями і форми методичної роботи з підвищення професійної майстерності викладачів у ЗВО.
5. Педагогічна культура і етика викладача закладу вищої освіти. Норми етичної поведінки викладача стосовно професій, колег, студентів.

Література: 2; 3; 6; 10; 12; 17; 21.

Практичне заняття 3. Складові елементи педагогічної майстерності

Мета: опанувати знаннями про поняття, суть та складові елементи педагогічної

майстерності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття «педагогічна майстерність», складові елементи педагогічної майстерності.
2. Рівні педагогічної майстерності.
3. Зміст професійної компетентності викладача.
4. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача ЗВО.
5. Педагогічні здібності та їх структура.
6. Складові педагогічної культури викладача.
7. Специфіка педагогічного такту.

Література: 4; 7; 11; 13; 15; 18.

Практичне заняття 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії

Мета: ознайомити студентів із специфікою педагогічного впливу як основи педагогічної взаємодії.

Запитання для обговорення:

1. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії.
2. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
3. Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу вищої освіти.
4. Стили педагогічної взаємодії.
5. Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача, їх функції.
6. Стили педагогічної взаємодії у конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція.
7. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Література: 1; 2; 5; 8; 10; 16; 20.

Практичне заняття 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Мета: систематизувати знання студентів про педагогічне спілкування та його особливості в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Зміст, структура і правила педагогічного спілкування.
2. Етапи педагогічного спілкування. Особливості педагогічного спілкування у ЗВО.
3. Стиль спілкування у навчальній аудиторії.
4. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів під час перевірки знань; формування пізнавальних інтересів; залучення кожного студента до навчальної діяльності.
5. Техніка активного слухання педагога.
6. Техніки ведення конструктивного діалогу із учасниками освітнього процесу.

Література: 3; 7; 10; 19; 21.

Практичне заняття 6. Мистецтво лекційного викладання

Мета: систематизувати знання студентів про форми викладання в освітньому

процесі закладу вищої освіти; значення і ефективність лекційного викладання.

Запитання для обговорення:

1. Форми викладання в освітньому процесі закладу вищої освіти.
2. Орієнтований алгоритм лекції: вступна частина, повідомлення теми лекції, основна частина, прикінцева частина.
3. Авторські педагогічні розробки.
4. Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу.
5. Критерії ефективності підготовки і проведення майстер-класу.

Література: 5; 8; 14; 15; 20.

Практичне заняття 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти

Мета: систематизувати знання студентів про акторську майстерність викладача закладу вищої освіти; роль артистизму в процесі педагогічного спілкування.

Запитання для обговорення:

1. Поняття артистизму та його значення у науково-педагогічній діяльності.
2. Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму.
3. Поняття про режисуру педагогічної дії, основи її драматургії.
4. Технологія управління педагогічною увагою.
5. Формування педагогічних та артистичних здібностей.
6. Педагогічна уява як особливий тип творчої уяви.
7. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі студентами.

Література: 2; 4; 5; 8; 11; 18.

Практичне заняття 8. Імідж викладача закладу вищої освіти

Мета: систематизувати знання студентів про особливості формування іміджу викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття «імідж» в педагогічній діяльності.
2. Складові іміджу педагога.
3. Принципи і технології створення іміджу педагога.
4. Імідж та кар'єрний ріст педагога.
5. Основні вимоги та правила до зовнішнього вигляду педагога.
6. Роль особистості педагога у вихованні студентської молоді.

Література: 1; 3; 6; 7; 8; 12; 17.

Практичне заняття 9. Професійне самовиховання як основа формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти

Мета: систематизувати знання студентів про особливості професійного самовиховання, його значення у формуванні педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

Сутність та структура процесу професійного самовиховання.

1. Компоненти професійного самовиховання.
2. Джерела стимулювання процесу професійного самовиховання.
3. Рефлексивна культура викладача.

4. Рушійні сили та етапи професійного самовиховання.
  5. Програма професійного самовиховання викладача у розвитку професійних умінь.
  6. Методи професійного самовиховання.
  7. Технологія професійного самовиховання.
  8. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання і творчості викладача.
  9. Самовдосконалення викладача у професійній діяльності.
- Література:* 1; 2; 5; 8; 10; 13.

1. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Метою комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентами з дисципліни та розвиток навичок самостійного пошуку та опрацювання літературних і статистичних джерел, вироблення особистого ставлення до сучасних управлінських та етичних проблем. КПЗ є завершальною стадією теоретичної та практичної роботи з дисципліни та виконується із застосуванням знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та практичних занять і охоплює зміст навчальної дисципліни загалом.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» є формою наскрізних практичних завдань, виконання яких потребує засвоєння змісту конкретних тем з дисципліни та отримання навичок використання набутих знань шляхом проведення певних завдань.

Індивідуальні завдання виконує кожен студент шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату згідно із рекомендованим переліком тем. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Обсяг реферату – 10-12 сторінок (формат А4). Індивідуальна робота виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем. КПЗ оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Можливий захист практичного індивідуального завдання шляхом усного звіту студента з підготовкою та оформлення презентацій з навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача».

ТЕМАТИКА

КОМПЛЕКСНИХ ПРАКТИЧНИХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Засоби самопрезентації викладача, їх види та характеристика.
2. Види слухання, як елемент розуміння між студентом і викладачем.
3. Психолого-педагогічні наслідки невміння емпатійного слухати.
4. Культура ведення педагогічного діалогу в контексті освітнього процесу.
5. Конструктивна критика та її вплив на організацію освітнього процесу.
6. Роль та значення візуального контакту в педагогічній практиці.
7. Міміка і жести, їх роль в педагогічній практиці.
8. Комунікативні уміння педагога в сучасному освітньому процесі.
9. Мистецтво Сократівської бесіди в педагогічній практиці.
10. Евристична бесіда, її переваги і недоліки в контексті мовленнєвої поведінки

- педагога.
11. Мистецтво діалогу викладача та його вплив на організацію освітнього процесу.
  12. Вербальні засоби у спілкуванні сучасного педагога.
  13. Невербальні засоби у спілкуванні сучасного педагога.
  14. Культура рухів тіла та її формування у студентів.
  15. Педагогічний такт і тактика викладача.
  16. Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього викладача.
  17. Роль зовнішньої техніки в становленні іміджу викладача.
  18. Поняття внутрішньої техніки, її роль в педагогічній майстерності.
  19. Зміст педагогічної етики та її функції.
  20. Педагогічна діяльність та талант.
  21. Структура педагогічного спілкування.
  22. Зовнішня техніка викладача, її роль в становленні педагога.
  23. Гуманістична спрямованість особистості викладача.
  24. Роль творчості викладача у педагогічній діяльності.
  25. Культура зовнішнього вигляду: роль в формуванні іміджу сучасного педагога.
  26. Формування творчого стилю педагогічної діяльності.
  27. Педагогічний такт – професійне вміння викладача.
  28. Педагогічна техніка і шляхи оволодіння нею.
  29. Імідж сучасного педагога.
  30. Мовні здібності сучасного педагога та їх роль у педагогічному спілкуванні.
  31. Роль педагогічних здібностей викладача в освітньому процесі.
  32. Педагогічна культура як складова педагогічної майстерності викладача.
  33. Побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки толерантності.
  34. Роль педагогічної рефлексії у забезпеченні конструктивної взаємодії викладача і студента.
  35. Шляхи оволодіння педагогічною технікою як складовою педагогічної майстерності.
  36. Суспільна значущість професії педагога.
  37. Структура, стиль, правила педагогічного спілкування.
  38. Комунікативні якості викладача.
  39. Педагогічна творчість викладача як складова педагогічної майстерності.
  40. Майстерність викладача в організації освітньої діяльності студентів.

7. Самостійна робота

№ з/п	Тематика	К-сть годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності	11	16
2.	Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності	11	16
3.	Тема 3. Складові педагогічної майстерності	11	16
4.	Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії	11	15
5.	Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості	11	15

6.	Тема 6. Мистецтво лекційного викладання	11	15
7.	Тема 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти	10	15
8.	Тема 8. Імідж викладача закладу вищої освіти	10	15
9.	Тема 9. Професійне самовиховання як механізм педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти	10	15
РАЗОМ		96	138

8. Тренінг з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

Тренінг		
1.	Підготовка дослідницьких проєктів і презентація результатів у вигляді мультимедійних презентацій.	2
2.	Підготовка дискусії за обраною темою. Пошук аргументів, доведення та спростування тез. Техніка і тактика аргументування. Мистецтво аргументації. Стратегія і структура дискусії у типових академічних і професійних ситуаціях.	2
Разом		4

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- розв'язування тестових завдань;
- завдання на конструювання оптимального набору понять і категорій власного дослідження;
- поточне опитування;
- вирішення проблемних запитань;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- аналітичні звіти, реферати;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» визначається як середньозважена величина, відповідно до питомої ваги кожної складової екзаменаційного кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Екзамен	Всього
20 %	20 %	20 %	40 %	100%

1. Усне опитування під час занять – 5 балів за тему – макс. 15 балів. 2. Модульна контрольна робота (теми 1-3) – макс. 85 балів.	1. Усне опитування під час занять – 5 балів за тему – макс. 30 балів. 2. Модульна контрольна робота (теми 4-9) – макс. 70 балів.	1. Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. 2. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. 3. Участь у тренінгах – макс. 20 балів.	Тестові завдання (15 тестів по 4б. за тест) – макс. 60 балів. Пит. 1 – макс. 20 балів. Пит. 2 – макс. 20 балів.
---	---	---	---

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-58	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019 Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-9
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-9
3.	Фліпчарт	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрієвський Б.М. Структурно-функціональна модель розвитку професійної

- майстерності викладача. *Педагогічні науки*: зб. наук. праць Херсонського державного університету, 2018, 67, с. 222–228.
2. Артюшина М.В. Психолого-педагогічна підготовка в університетах України: досягнення та перспективи подальшого розвитку. Підготовка педагогів професійного навчання та психологів у закладах вищої освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. до 25-річчя каф. педагогіки та психології (м. Київ, 6-7 груд. 2018 р.). К. : КНЕУ, 2018. С. 7–15.
  3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 382 с.
  4. Гульбе О.А. Особистісне становлення викладача вищої школи в професійній діяльності. URL: www.nbu.gov.ua/nortal/soc_gum/nib/2009_5/PB-5/PB-5_47.pdf
  5. Елементи педагогічної майстерності. URL: www.grinchuk.lviv.ua/referat/1/1099.html
  6. Євдокімова О.О. Педагогічна майстерність викладачів вищої школи і фактори, що впливають на її формування. URL:
  7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
  8. Кайданова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Х. : Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
  9. Калінська О.П. Розвиток педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін у вищому навчальному закладі. дис. на здобуття канд пед наук Львів 2018. 279 с.
  10. Калінська О.П. Технології розвитку педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін у вищому навчальному закладі. Науково-педагогічний журнал «Обрії», 2019, №2 (45), С. 51–54.
  11. Каплінський В.В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загально-педагогічної підготовки: теорія і практика: монографія. – Вінниця: ТОВ «Твори», 2018. 492 с.
  12. Корчакова Н.В. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний і психолінгвістичний дискурс. К. : Центр учбової літератури, 2022. 468 с.
  13. Кремень В. Г. Сучасне мислення й освіта: методологічний концепт. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики* (до 25-річчя НАПН України). Збірник наукових праць. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 400 с.
  14. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи. К. : Дакор, 2020. 178 с.
  15. Ортинський В. Педагогіка вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 472с.
  16. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Наталія Мачинська, Анна Федорович, Наталія Яремчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
  17. Педагогічна майстерність: підручник для пед. вузів /І.А. Зязюн [та ін.] / ред. І.А. Зязюн. К. : Вища школа, 1997. 349 с.
  18. Ребуха Л.З. Теоретичні і методичні засади фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. Хмельницький, 2019. 560 с.

19. Сорочан Т.М. Феномен педагогічної майстерності як методологія трансформації професіоналізму педагогів Нової української школи. *Педагогіка і психологія*. 2019. 1 (102). С. 5–12.
20. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи. К. :Гельветика, 2018. 516 с.
21. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. 2-е вид.перероб.і допов. Бердянськ : БДПУ, 2020. 603 с.
22. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей. Київ; Ніжин : Видавець НИ Лисенко М.М., 2019. 176 с.
23. Frick T. W. Education Systems and Technology in 1990, 2020, and Beyond. *TechTrends*. New York Country, U.S. : Springer New York, 2020. Vol. 64. Issue 5, September. P. 693–703. <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00527-y>
24. Glushko O. Z. Essential characteristics of national values in philosophical and psychological and pedagogical literature. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest (Hungary), 2018. VI (70), Issue: 170. P. 18–22. doi: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-170VI70-04>